

Περιεχόμενα

1. ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ ΣΤΡΟΒΟΛΟ	ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ 28/06/2020 σελ. 1, 14
2. Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΗΣ ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΑΛΙΩΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ	ΠΟΛΙΤΗΣ 28/06/2020 σελ. 17

1. ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ ΣΤΡΟΒΟΛΟ

Μέσο: ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ

Ημ. Έκδοσης: . . .28/06/2020 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .28/06/2020

Σελίδα: 1

Γειτονιές αειφόρου κινητικότητας στον Στρόβολο

Ένα πιλοτικό πρόγραμμα προωθείται στον δήμο Στροβόλου με τη συμμετοχή δημοτών, για να αλλάξει ο δήμος και να γίνει πιο πράσινος, πιο ανθρώπινος. Εξασφαλίστηκαν πόροι από ευρωπαϊκό πρόγραμμα. >>14

1. ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ ΔΕΙΦΟΡΟΥ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ ΣΤΡΟΒΟΛΟ

Μέσο: ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ

Ημ. Έκδοσης: . . .28/06/2020 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .28/06/2020

Σελίδα: 14

ΘΕΤΙΚΗ Η ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΩΝ

-Ποιες δυσκολίες προβλέπετε ότι θα αντιμετωπίσετε στην υλοποίηση του προγράμματος στον Στρόβολο και πώς προετοιμάζετε για να τις αντιμετωπίσετε;

-Η συνεργασία με τους δημότες πρέπει να θεωρηθεί ως η πιο μεγάλη πρόκληση. Χωρίς τη στήριξη όλων των δημοτών, ένα τέτοιο εγχείρημα δεν μπορεί να προχωρήσει. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη επιτυχία του έργου μέσα από την ενεργή συμμετοχή των κατοίκων. Ωστόσο, η ανταπόκριση που λαμβάνουμε μέχρι στιγμής είναι θετική και πιστεύουμε πως δεν θα αντιμετωπίσουμε ιδιαίτερες δυσκολίες.

-Για την εφαρμογή του συγκεκριμένου προγράμματος σε μια γειτονιά, προφανώς απαιτείται και ανάλογη υποδομή. Υπάρχουν στη διάθεσή σας κονδύλια για κάτι τέτοιο και εάν ναι, από πού προέρχονται;

-Για το πρώτο στάδιο της υλοποίησης ήδη έχουν εξασφαλιστεί κάποιοι πόροι (από Ευρωπαϊκά Προγράμματα όπως το ΕΠ Climate-KIC), για να μπορέσουμε να εφαρμόσουμε κάποια προσωρινά μέτρα. Έχοντας όμως την στήριξη της επιτρόπου Περιβάλλοντος στο εγχείρημα και λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους της Κυπριακής Δημοκρατίας σχετικά με την Ενέργεια και το Κλίμα, θεωρώ ότι οι κατάλληλοι πόροι θα εξερευνηθούν.

-Πώς θα γίνεται ο έλεγχος για την πορεία υλοποίησης του προγράμματος;

-Το όλο πρόγραμμα χωρίζεται σε 2 φάσεις: στην επιλογή της περιοχής και στη μετατροπή της σε γειτονιά ασκρότου κινήτικότητας. Κατά το στάδιο της επιλογής, ο συντονισμός και η παρακολούθηση θα γίνεται από το **ΤΕΠΑΚ** και το Ενεργειακό Γραφείο Κύπρου. Η μετατροπή όμως, θα γίνει με βάση τις διαδικασίες του Δημοσίου και άρα θα ελέγχεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Κράτους.

-Ποιοι οι συνεργάτες σας στην όλη προσπάθεια; Βοήθεια θα έχετε και από φοιτητές;

-Στην όλη προσπάθεια εμπλέκονται οι Δημότες και το προσωπικό του Δήμου, του **ΤΕΠΑΚ**, του Ενεργειακού Γραφείου Κύπρου. Να σημειωθεί ότι ήδη έχουν επιδείξει ενδιαφέρον αρχιτέκτονες και μηχανικοί για να εμπλακούν στην όλη προσπάθεια.

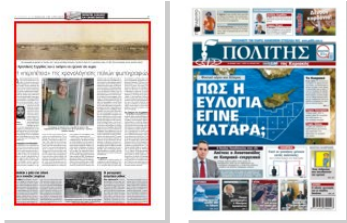

2. Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΗΣ ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΑΛΙΩΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ

Μέσο: ΠΟΛΙΤΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 28/06/2020 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 28/06/2020

Σελίδα: 17

Μία πανοραμική φωτογραφία της Λεμεσού, από το γνωστό φωτογράφο Φώσκολο. Ο ερευνητής Εξηγιό πώς τη χρονολόγησε γύρω στο 1885. Πηγή φωτογραφίας: Αρχείο Χριστάκης Σεργίδης.

Ο Χριστάκης Σεργίδης και η ανάγκη να ερευνά τον χώρο

Η «περιπέτεια» της χρονολόγησης παλιών φωτογραφιών

Αρκετές μαυρόασπρες φωτογραφίες τοπίων βλέπουμε να κοσμούν τους τοίχους της οικίας του αρχιτέκτονα - ερευνητή Χριστάκη Σεργίδη. Προτού περάσουμε στη μελέτη του πάνω σε αυτές, μας μιλά για την οικία του, ένα κτίσμα της δεκαετίας του '60, δείγμα "κυπριακού μοντερνισμού" στη Λεμεσό. Τονίζει ότι είναι κι αυτό μία μαρτυρία της ανάγκης που ένιωθε τότε η κοινωνία να απαγκιστρωθεί από το μπάτιβο του κλασικισμού. Ο ίδιος προσπάθησε να μην αλλοιώσει τον χαρακτήρα του κτίσματος, σε πείσμα τον καιρών: "Αυτό το σπίτι, όπως και πολλά άλλα στη Λεμεσό, τη δεκαετία του '60 θεωρείτο μοντέρνο και εξεζητούσε κάποια ανάγκη, συνυφανόμενη με τις κοινωνικοοικονομικές, πολιτικές και πολιτιστικές συνθήκες της εποχής. Δυστυχώς, όμως, σήμερα βλέπω μια τάση να τα καταστρέφουμε το ένα πίσω από το άλλο, παραγνωρίζοντας ότι είναι κομμάτι της ταυτότητάς μας, ότι δεν ήρθαμε ξαφνικά από τον Άρη, αλλά έχουμε μια ιστορική συνέχεια, που οφείλουμε να την ξέρουμε και να την κληροδοτήσουμε. Με προβληματίζει αυτό το θέμα και ασχολούμαι αυτό το διάστημα με την προσθήκη του".

Του Παύλου Νεοφύτου

«Τα μηνύματα που έρχονται από το παρελθόν θα πρέπει να μας προβληματίζουν πάντοτε», αναφέρει στον «Π» Ο αρχιτέκτονας - ερευνητής Χριστάκης Σεργίδης.

Φωτογραφία του Φώσκολου
Ως αρχιτέκτονας του ασπασκού πάρο πολύ η έννοια του χώρου, πάντοτε καθορισμένος από τις κοινωνικοοικονομικές, πολιτικές και πολιτιστικές συνθήκες μιας εποχής. Μελέτι μανιωδώς το παρελθόν σε σχέση με τον χώρο της Λεμεσού, πάντοτε προσπαθώντας να εξάγει χρήσιμα συμπεράσματα, τόσο από τα λάθη όσο και τα επιτεύγματα, ώστε να βοηθηθεί, τονίζει, το μέλλον. Μέσα σε αυτή του την προσπάθεια παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον ο τρό-

πος με τον οποίο χρονολογεί και ταυτοποιεί παλιές φωτογραφίες. Για να πάρουμε μια γεύση για τον τρόπο που δουλεύει, ο Χριστάκης Σεργίδης "ανασύρει" από το αρχείο του μία πανοραμική φωτογραφία της Λεμεσού (στην ουσία είναι τρεις φωτογραφίες ενωμένες) από τον γνωστό φωτογράφο Φώσκολο. Αναφέρει ότι χονδρικά και στρογγυλεμένα τη χρονολόγησε γύρω στο 1885, τονίζοντας ότι η διαδικασία του τον οδήγησε στο συμπέρασμα αυτό δεν ήταν τόσο εύκολη υπόθεση. Στη συνέχεια, και για χάρη του ρεπορτάζ, ο Χριστάκης Σεργίδης θα "ξηλώσει το νήμα", ώστε να κατανοήσουμε από ποιους λαβυρινθούς μπορεί να περάσει μία έρευνα φωτογραφίας για να προσεγγι-

στεί η αλήθεια και να διορθωθεί, όπως συνήθίζεται, η παραποίηση της: "Εγώ συνήθως, και λόγω του ειδικού ενδιαφέροντός μου, παρατηρώ τα κτήρια και άλλες κατασκευές, για τις οποίες, αν και τις περισσότερες φορές φτωχές ή και μερικές φορές ανακριβείς, υπάρχουν κάποιες σχετικές πληροφορίες σε γραπτές πηγές. Όμως, ως πάρομα τα πράγματα από την αρχή. Στη συγκεκριμένη φωτογραφία του Φώσκολου διακρίνω ένα κτήριο, που σύμφωνα με μία πολύ αξιόπιστη πηγή, κτίστηκε στα 1890. Παρατηρώντας όμως την περιοχή του "Παλιού λυμανιού", διαπιστώσα ότι πολλά έργα, τα οποία υπολόγιζα ότι είχαν εκτελεστεί πριν το 1890, δεν υπήρχαν στη φωτογραφία. Για να μην πολυλογώ, μεταξύ άλλων στοιχείων που

ερέυνσα, ήταν το καμπαναριό της 'εκκλησίας της Παναγίας της Καθολικής, το οποίο είναι ένα στη φωτογραφία, αντί δύο που υπήρχαν πριν η παλιά εκκλησία καταδαφιστεί μεταγενέστερα, το 1954. Φυσικά είναι γνωστό ότι το δεύτερο κωδωνοστάσιο ανεγέρθηκε αργότερα από το πρώτο, σε δεύτερη φάση. Έπρεπε λοιπόν να διερευνήσω εάν το ένα καμπαναριό στη φωτογραφία οφείλεται σε κάποιο 'τερίπι' του φακού του φωτογράφου, οπότε έπρεπε να εξεταστεί η ακριβής θέση που λήφθηκε η φωτογραφία και το εύρος του φακού του φωτογράφου. Από μία πρώτη εκτίμηση, διαφάνηκε ότι για να συμπίπτουν τα δύο καμπαναριά, με βάση πολλούς χάρτες, θα έπρεπε η φωτογραφία να είχε ληφθεί δυτικά της αποβάθρας. Η φωτογραφία αυτή στην ουσία αποτελείται από τρεις φωτογραφίες που έχουν ενωθεί. Για να βεβαιωθώ, αποτάθηκα στον Κυριάκο Θεμιστοκλέους, ειδικό επιστήμονα και ερευνητικό συνεργάτη του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών στο **Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο** Κύπρου - είναι πιο ειδικός σε αυτό το θέμα. Αφού έγινε μια σχετική μελέτη, διαπιστώθηκε ότι η φωτογραφία τελικά είχε τραβηχτεί περίπου 400 μέτρα από την ακτή, και ανατολικά της αποβάθρας. Προς επιβεβαίωση, έγινε στη συνέχεια μία σύγκριση δύο φωτογραφιών, αυτής του Φώσκολο και μίας μεταγενέστερης, όπου φαίνεται διπλό το καμπαναριό, και διαπιστώθηκε πράγματι ότι επρόκειτο για ένα καμπαναριό στη φωτογραφία του Φώσκολο, και κατά συνέπεια αυτή η φωτογραφία θα έπρεπε να είχε τραβηχτεί μεταξύ του 1885 και του 1887, ή ακόμη και λίγο παλαιότερα, που ήταν η περίοδος, κατά τον συγγραφέα Αριστόμω Πηλαβιάκη, που κτίστηκε το δεύτερο καμπαναριό στην εκκλησία της Παναγίας της Καθολικής".

Τα εργαλεία

Σύμφωνα με τον Χρήστο Σεργίδη, για να μπορέσει να χρονολογήσει ή να ταυτοποιήσει κάποιος μια φωτογραφία, πρέπει να γνωρίζει αρκετά για μία εποχή.

Να ανατρέξει σε γραπτές πηγές, όπως παλιά συγγράμματα, εφημερίδες και κυβερνητικά έγγραφα. Επίσης σε παλιές φωτογραφίες, για σκοπούς σύγκρισης, αλλά και σε χάρτες της εποχής. Όσον αφορά τα κτήρια, που τον ενδιαφέρουν πάρα πολύ, θα πρέπει να συγκεντρώσει πληροφορίες σε σχέση με την ανέγερση, την καταστροφή και τις αλλαγές που δέχθηκαν σε συγκεκριμένες χρονικές στιγμές. Το ίδιο ακόμη και για δέντρα. Ένα άλλο ζήτημα που καλείται να λάβει υπόψη είναι οι παλιοί φωτογραφικοί φακοί, που, όπως τονίζει, ξεγελούν όσον αφορά την απόδοση των αποστάσεων. Ακόμη, πολλές φορές οι παλιές φωτογραφίες τυπώνονται ανάποδα, με οριζόντια αναστροφή.

Τα μηνύματα του παρελθόντος

"Τα μηνύματα που έρχονται από το παρελθόν θα πρέπει να μας προβληματίζουν πάντοτε, και μέσα από οικοδομικές συνθήκες να καταλήγουμε σήμερα σε συμπεράσματα σε σχέση με διάφορες ενέργειες και τρόπους που θα στοχεύουν στη βελτίωση και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα του συστήματος διατήρησης και αναβίωσης ιστορικών κτηρίων", τονίζει, επιστρέφοντας σε κάποια στιγμή στην προβληματισμό του για κτίσματα του "κυπριακού μοντερνισμού" στην πόλη της Λεμεσού που "απελούνται". "Πολλοί θεωρούν ότι πρόσδος και εξεζητή σημαίνει να κοιτάζω προς το μέλλον ποδοπατώντας το χθές. Όλα αυτά μπορούν να οδηγήσουν σε καταστροφικές ενέργειες, σε βάρος της κληρονομιάς μας". Ο Χριστάκης Σεργίδης έγραψε τα ιστορικά βιβλία "Η Λεμεσός - μια ιστορία της Τουρκοκρατίας" και "Λεμεσός - Οινοπόλεως μέστωμα", ενώ εργασίες του φιλοξενήθηκαν σε ομαδικές εκδόσεις. Επίσης συμμετέχει ως ομιλητής σε συνέδρια και δραστηριοποιήθηκε κυρίως στην Επαρχιακή Επιτροπή Λεμεσού του Συνδέσμου Πολιτικών Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων Κύπρου και στο Συντονιστικό Συμβούλιο Πολιτικών Φορέων Λεμεσού.

Βοηθούν η μόδα στην ένδυση και οι πινακίδες οχημάτων

Σε άλλες φωτογραφίες, που μπορεί να αφορούν πρόσωπα ή γεγονότα, παρατηρεί με ποιον τρόπο ήταν ντυμένοι οι άνθρωποι, ιδίως η μόδα των γυναικείων ενδυμασιών. Εδώ αναφέρει το παράδειγμα από μια φωτογραφία των Πανελλαδικών Αγώνων στο ΓΣΟ της Λεμεσού, από τον φωτογράφο Γεώργιο Κυριακίδη, εποχή, τονίζει, "όπου το γυναικείο φουστάνι ανεβαίνει στο γόνατο, και μάλιστα επιδεικτικά από γυναικές της φωτογραφίας. Είμαστε στο 1925, όταν η μόδα "ξέ-

φυγε" από την προπολεμική τάση, κάθε πόλεμος επιφέρει και αλλαγές". Ένα άλλο παράδειγμα χρήσιμης για τον ερευνητή παρατήρησης είναι τα μοντέλα και οι πινακίδες εγγραφής των μηχανοκίνητων οχημάτων. Μπορούν επίσης να ληφθούν υπόψη και άλλα δεδομένα, όπως διαφημιστικές πινακίδες, δέντρα, ιδίως σε σύγκριση με άλλες φωτογραφίες, ή και να συνδυαστεί η φωτογραφία με γεγονότα ή πρόσωπα που παρουσιάζονται σε άλλες φωτογραφίες.

Φωτογραφία της δεκαετίας του '20, από τον φωτογράφο Γεώργιο Κυριακίδη (για πρώτη φορά στη δημοσιότητα). Πηγή: Αρχείο Χριστάκης Σεργίδης.

Οι φωτογραφίες ανατρέπουν μύθους

Μας παρουσιάζει μία άλλη φωτογραφία η οποία κοσμεί τοίχο της οικίας του. Είναι αγνώστου φωτογράφου και έχει χρονολογηθεί γύρω στο 1885. "Αυτή η φωτογραφία μάς δίνει πολλά στοιχεία για τη Λεμεσό, ανατρέποντας έναν μύθο που ακούγαμε συχνά μέχρι σήμερα. Ξέρετε, γελούσα όταν έλεγαν 'επιτέλους το δημαρχείο θα κάνει κάτι για να ξαναγυρίσει η Λεμεσός στην προπροαράδοτη τη θάλασσα κ.λπ. Μα ποια προπροαράδοτη θάλα-

σα; Εδώ η φωτογραφία, όπου τα κτήρια ήταν στα 'τείχη' κατά μήκο της ακτής, χωρίς παραλιακό δρόμο, δείχνει ότι η Λεμεσός είχε την 'πλάτη' της γυρισμένη στη θάλασσα. Έχει αναφορές ο Ευστάθιος Παρασκευάς, ο οποίος είχε το ψευδώνυμο 'Παλαίμαχος', για το πώς αυτά τα κτήρια, τα οποία έχω προσδιορίσει ένα - ένα, ήταν σφραγιστά και κρεποπολεία, δηλαδή έφαζαν ζωή και μάλιστα πετούσαν ό, τι περισσεύε από αυτά στη θάλασσα".